

แนวทางและกลไกการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิต

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดแนวทางและกลไกการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศภายใต้ความตกลงปารีส และกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการส่งเสริมการจัดการปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศได้อย่างเหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘ (๒) (๕) และ (๗) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ จึงกำหนดแนวทางและกลไกการบริหารจัดการคาร์บอนเครดิต ดังต่อไปนี้

กำหนดให้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ

“คณะกรรมการองค์การ” หมายความว่า คณะกรรมการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“องค์การ” หมายความว่า องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ

“บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล

“อนุสัญญา” หมายความว่า อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งทำขึ้น ณ นครนิวยอร์ก เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๓๕

“ความตกลงปารีส” หมายความว่า ความตกลงปารีสภายใต้อนุสัญญา

“ที่ประชุมรัฐภาคี” หมายความว่า ที่ประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาซึ่งทำหน้าที่เป็นที่ประชุมรัฐภาคีความตกลงปารีส

“วัตถุประสงค์ภายในประเทศ” หมายความว่า การใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อขอรับการรับรองหรือขอรับสิทธิประโยชน์ตามมาตราและโครงการของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ในการขอรับการรับรองหรือขอรับสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการก๊าซเรือนกระจก

“วัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ” หมายความว่า การใช้คาร์บอนเครดิตที่เกิดจากโครงการที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยเพื่อแสดงผลการดำเนินงานหรือการบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศหรือ

ภาคีอื่นใดภายใต้สนธิสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศ หรือของบุคคลที่มีใช้รัฐภายใต้ข้อกำหนดขององค์การระหว่างประเทศ ข้อตกลงที่ประเทศไทยเป็นภาคี หรือตามที่ประเทศไทยได้กำหนดให้เป็นการดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์อื่นตามแนวปฏิบัติที่กำหนดโดยที่ประชุมรัฐภาคี ซึ่งต้องได้รับอนุญาตตามความในบทบัญญัติความตกลงปารีส ข้อที่ ๖.๓

“ก๊าซเรือนกระจก” หมายความว่า ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ก๊าซมีเทน ก๊าซไนตรัสออกไซด์ ก๊าซไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน ก๊าซเปอร์ฟลูออโรคาร์บอน ก๊าซซัลเฟอร์เฮกซะฟลูออไรด์ ก๊าซไนโตรเจนไตรฟลูออไรด์ และก๊าซอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด

“โครงการ” หมายความว่า โครงการหรือกิจการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นโครงการที่ลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามกลไกการพัฒนาที่สะอาด โครงการภาคสมัครใจ หรือโครงการที่เกี่ยวกับการจัดการก๊าซเรือนกระจก

“คาร์บอนเครดิต” หมายความว่า ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ลดหรือกักเก็บได้จากการดำเนินโครงการ และได้รับการรับรองและบันทึกในระบบทะเบียนของหน่วยงานเจ้าของมาตรฐานการลดก๊าซเรือนกระจก โดยมีหน่วยเป็นตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (tCO₂e)

“มาตรฐานระหว่างประเทศ” หมายความว่า มาตรฐานของกลไกการลดก๊าซเรือนกระจกที่จัดตั้งขึ้นภายใต้สนธิสัญญา และมาตรฐานอื่นใดตามความตกลงทวิภาคีหรือความตกลงพหุภาคีที่ประเทศไทยเป็นภาคี

“มาตรฐานอิสระ” หมายความว่า มาตรฐานในการดำเนินโครงการและรับรองคาร์บอนเครดิต นอกเหนือจากมาตรฐานระหว่างประเทศ และมาตรฐานที่องค์การกำหนด

“ระบบทะเบียนคาร์บอนเครดิต” หมายความว่า ระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือระบบอื่นใดสำหรับการบันทึก การถือครอง การถ่ายโอน การรับโอน การยกเลิก และการใช้คาร์บอนเครดิต ตลอดจนการสร้าง ส่ง รับ และเก็บรักษา ข้อมูลอื่นใด เพื่อการทำธุรกรรมเกี่ยวกับคาร์บอนเครดิต ซึ่งบริหารจัดการโดยองค์การ

“ศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิต” หมายความว่า ศูนย์กลางหรือเครือข่ายในรูปแบบใด ๆ ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อการซื้อขายคาร์บอนเครดิต โดยการจับคู่หรือหาคู่ผู้ซื้อและผู้ขายคาร์บอนเครดิต หรือการจัดระบบหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้ซึ่งประสงค์จะซื้อขายคาร์บอนเครดิตสามารถทำความตกลงหรือจับคู่สัญญากันได้ โดยกระทำเป็นทางค้าปกติ

การซื้อขาย และการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ภายในประเทศ

๑. การซื้อขายคาร์บอนเครดิต สามารถดำเนินการได้ ๒ วิธี คือ

๑.๑ การซื้อขายแบบตกลงกันเองระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย (Over the Counter) ซึ่งไม่ผ่านศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิต สามารถดำเนินการซื้อขายโอนคาร์บอนเครดิตได้ระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายผ่านการจัดทำสัญญาซื้อขายคาร์บอนเครดิต

๑.๒ การซื้อขายผ่านศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิต ให้เป็นตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขของศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิต โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๒. ผู้พัฒนาโครงการ ให้ดำเนินการดังนี้

๒.๑ ขอขึ้นทะเบียนโครงการ พร้อมเปิดบัญชีในระบบทะเบียนคาร์บอนเครดิต โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๒.๒ ขอรับรองปริมาณคาร์บอนเครดิตที่เกิดจากการดำเนินโครงการ โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๓. ผู้ประสงค์ซื้อ ขาย หรือใช้คาร์บอนเครดิต ให้ดำเนินการดังนี้

๓.๑ ยื่นคำขอเปิดบัญชีในระบบทะเบียนคาร์บอนเครดิต และดำเนินการซื้อขายตามข้อ ๑ โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๓.๒ ขอขึ้นทะเบียนการซื้อขาย ถ่ายโอนคาร์บอนเครดิต โดยกระทำผ่านระบบทะเบียนคาร์บอนเครดิต โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๓.๓ แจ้งความประสงค์การใช้คาร์บอนเครดิตให้องค์การดำเนินการบันทึกการใช้ และยกเลิกคาร์บอนเครดิตจากบัญชีผู้ประสงค์ใช้คาร์บอนเครดิต โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๔. ผู้ประสงค์ประกอบการเป็นศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิต ให้ดำเนินการดังนี้

๔.๑ จัดทำความตกลงเป็นศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิตกับองค์การ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๔.๒ จัดให้มีการเชื่อมโยงระบบของศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิตกับระบบทะเบียนคาร์บอนเครดิตขององค์การ เพื่อรองรับการบันทึกการถ่ายโอนคาร์บอนเครดิต

๔.๓ แจ้งการซื้อขายคาร์บอนเครดิตที่กระทำผ่านศูนย์ซื้อขายคาร์บอนเครดิตให้องค์การทราบ

๕. ผู้ประเมินภายนอกให้ดำเนินการขึ้นทะเบียนผู้ประเมินภายนอกสำหรับโครงการกับองค์การ โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๖. โครงการใดที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยซึ่งใช้มาตรฐานอิสระในการดำเนินโครงการและในการรับรองคาร์บอนเครดิตต้องได้รับการขึ้นทะเบียนการดำเนินโครงการกับองค์การ และผู้พัฒนาโครงการดังกล่าวมีหน้าที่รายงานการรับรอง การซื้อ การขาย การถ่ายโอน การยกเลิก และการใช้คาร์บอนเครดิตที่เกิดจากโครงการต่อองค์การ

๗. การขอเครื่องหมายรับรองการชดเชยการปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยการใช้คาร์บอนเครดิต ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๘. องค์การร่วมกับสำนักงาน หน่วยงานของรัฐ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ต้องจัดให้มีระบบเชื่อมโยงข้อมูลโครงการที่เกี่ยวข้องกับการลดก๊าซเรือนกระจกที่ได้การรับรองผลการลดก๊าซเรือนกระจก นอกเหนือจากคาร์บอนเครดิตกับข้อมูลผลการลดก๊าซเรือนกระจก เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้และนับซ้ำของผลการลดก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

การใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ

๙. การใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศต้องสอดคล้องกับกรอบความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

๑๐. การใช้คาร์บอนเครดิตตามข้อ ๙ ต้องเป็นคาร์บอนเครดิตที่เกิดจากประเภทโครงการดังต่อไปนี้

- ๑๐.๑ พลังงานหมุนเวียนหรือพลังงานที่ใช้ทดแทนเชื้อเพลิงฟอสซิล
- ๑๐.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้าและการผลิตความร้อน
- ๑๐.๓ การใช้ระบบขนส่งสาธารณะ
- ๑๐.๔ การใช้ยานพาหนะไฟฟ้า
- ๑๐.๕ การเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องยนต์
- ๑๐.๖ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในอาคารและโรงงาน และในครัวเรือน
- ๑๐.๗ การปรับเปลี่ยนสารทำความเย็นธรรมชาติ
- ๑๐.๘ การใช้วัสดุทดแทนปูนเม็ด
- ๑๐.๙ การจัดการขยะมูลฝอย
- ๑๐.๑๐ การจัดการน้ำเสียชุมชน
- ๑๐.๑๑ การนำก๊าซมีเทนกลับมาใช้ประโยชน์
- ๑๐.๑๒ การจัดการน้ำเสียอุตสาหกรรม
- ๑๐.๑๓ การลด ดูดซับ และกักเก็บก๊าซเรือนกระจกจากภาคป่าไม้และการเกษตร
- ๑๐.๑๔ การดักจับ กักเก็บ และ/หรือใช้ประโยชน์จากก๊าซเรือนกระจก
- ๑๐.๑๕ โครงการอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

๑๑. โครงการตามข้อ ๑๐ ต้องมีลักษณะครบถ้วน ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นโครงการที่ส่งผลให้เกิดการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิดหรือเพิ่มแหล่งกักเก็บก๊าซเรือนกระจก ในส่วนเพิ่มเติมจากการดำเนินงานตามแผนการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ

(๒) เป็นโครงการที่สนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกเพื่อบรรลุตามเป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (Nationally Determined Contributions: NDC) และยุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาแบบปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำของประเทศไทย (Thailand's Long-Term Low Greenhouse Gas Emission development Strategy: Thailand LTS)

(๓) เป็นโครงการที่กำหนดการแบ่งสรรคาร์บอนเครดิตที่เป็นธรรม โดยพิจารณาจากสัดส่วนเงินลงทุน หรือกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศ/กรอบความตกลงระหว่างประเทศ หรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๔) เป็นโครงการที่กำหนดระยะเวลาการรับรองคาร์บอนเครดิต (Crediting period) ไม่เกินระยะเวลาการดำเนินงานตามเป้าหมายของการมีส่วนร่วมที่ประเทศกำหนด (NDC implementation period) ในแต่ละช่วงเวลา

(๕) เป็นโครงการที่มีการส่งเสริมการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมขั้นสูงและใช้เงินลงทุนสูง และการเข้าถึงทรัพยากรทางการเงินเพื่อการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในการลดก๊าซเรือนกระจกจากแหล่งกำเนิดหรือเป็นการเพิ่มแหล่งกักเก็บก๊าซเรือนกระจก

(๖) ผลการลดก๊าซเรือนกระจกจากโครงการที่ดำเนินการในประเทศไทยที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ ต้องได้รับการรับรองในหน่วยตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

๑๒. การออกหนังสืออนุญาตการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ (Letter of Authorization) ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑๒.๑ ผู้พัฒนาโครงการจัดทำรายละเอียดของโครงการที่มีความสอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศเสนอต่อสำนักงาน

๑๒.๒ สำนักงานพิจารณาความสอดคล้องของโครงการตามข้อ ๑๐ และ ข้อ ๑๑ ประกอบการเสนอคณะกรรมการพิจารณาเห็นชอบให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี

๑๒.๓ สำนักงานจัดทำหนังสืออนุญาตการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและมอบหมายผู้ลงนาม

๑๓. ผู้พัฒนาโครงการที่ได้รับหนังสืออนุญาตตามข้อ ๑๒ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑๓.๑ ขอขึ้นทะเบียนโครงการ พร้อมเปิดบัญชีในระบบทะเบียนคาร์บอนเครดิตกับองค์การ โดยให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๑๓.๒ จัดส่งรายงานติดตามประเมินผลโครงการ (Monitoring report) ที่ผ่านการทวนสอบ (Verification) โดยผู้ประเมินภายนอกที่ขึ้นทะเบียนกับองค์การ ให้สำนักงานและองค์การเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานตามหนังสืออนุญาต ก่อนแจ้งผลการตรวจสอบโครงการแก่ผู้พัฒนาโครงการทราบ

๑๓.๓ ขอรับรองปริมาณคาร์บอนเครดิตที่เกิดจากโครงการที่ผ่านการตรวจสอบตามข้อ ๑๓.๒ โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๑๔. ให้สำนักงานและองค์การร่วมกันจัดทำรายงานขั้นต้น (Initial Report) ตามแนวปฏิบัติภายใต้ความตกลงปารีส และจัดส่งให้สำนักงานเลขาธิการกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๑๕. การถ่ายโอนคาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ ให้ดำเนินการดังนี้

๑๕.๑ ผู้พัฒนาโครงการยื่นคำขอถ่ายโอนคาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ ผ่านระบบทะเบียนคาร์บอนเครดิต ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๑๕.๒ องค์การบันทึกการถ่ายโอนคาร์บอนเครดิตตามคำขอ โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

๑๕.๓ องค์การจัดทำข้อมูลประจำปี (Annual Information) เกี่ยวกับการถ่ายโอนคาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ ตามรูปแบบที่กำหนดภายใต้ความตกลงปารีส และส่งให้สำนักงานภายในสิ้นเดือนมกราคมของปีถัดไป

๑๕.๔ สำนักงานดำเนินการปรับบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงการนับซ้ำของผลการลดก๊าซเรือนกระจก (Corresponding Adjustment) ตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดภายใต้ความตกลงปารีส

๑๖. โครงการที่ได้รับอนุญาตตามข้อ ๑๒ และได้รับการบันทึกการถ่ายโอนในระบบทะเบียนคาร์บอนเครดิต และใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น จึงจะถือว่าได้รับอนุญาตการใช้คาร์บอนเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์ระหว่างประเทศ

การให้สิทธิประโยชน์โดยหน่วยงานของรัฐ

๑๗. หน่วยงานของรัฐใดประสงค์ให้สิทธิประโยชน์แก่บุคคลที่มีการบริหารจัดการและลดก๊าซเรือนกระจกด้วยการดำเนินโครงการหรือใช้คาร์บอนเครดิต ให้เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็น หรือข้อเสนอแนะ หรือดำเนินการอื่นใดตามหน้าที่และอำนาจ

๑๘. โครงการที่จะขอรับสิทธิประโยชน์จากหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นโครงการที่ขึ้นทะเบียนกับองค์การ